

Kallelse

Vård- och omsorgsnämnden kallas till extra sammanträde

Tid: Måndagen den 23 september kl. 18.00

Plats: **Viren**, plan 1, Alceahuset, Hackstavägen 22

Övrig information:

Vänligen anmäl eventuellt förhinder till Linda Turula, linda.turula@osteraker.se

På uppdrag av ordförande Mikael Ottosson (KD)

Linda Turula

Administrativ samordnare

Dagordning

1. Val av justerare
2. Fastställande av dagordning
3. Vård- och omsorgsnämndens delårsbokslut per 2013-08-31 (omedelbar justering)

3.

**Vård- och omsorgsnämndens delårsbokslut
per 2013-08-31**

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen
Datum 2013-09-12
Dnr VON 2013/0055-042

Till Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämndens delårsbokslut per 2013-08-31

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Godkänna delårsbokslut per den 31 augusti 2013 och prognos per den 31 december 2013.
2. Godkänna åtgärdsplanen som innehåller ändring av ersättning för s k bomtid inom hemtjänst från tre dagar till en dag, upphörande av tjänsten som syn- och hörselkonsulent från 1 februari 2014, en översyn av beräkning av schablontider inom hemtjänst samt att all registrering av utförda hemtjänstinsatser ska ske hos kund.
3. Överlämna detta till Kommunstyrelsen.

Bakgrund

Vård- och omsorgsnämndens nettokostnader för perioden uppgår till -329 985 tkr motsvarar 101 % av periodbudgeten. Bokslutsprognosen för helåret är -494 770 tkr vilket ger ett underskott uppgående till 5 470 tkr.

Bilagor

1. "Verksamhetsberättelse delårsbokslut augusti 2013, Vård- och omsorgsnämnden", 2013-09-12

Anne Simmasgård
Förvaltningschef

Emma Hellman
Controller

Expedieras

Kommunstyrelsen, akt

Verksamhetsberättelse delårsbokslut augusti 2013

Vård- och omsorgsnämnden

Nämndsversion

Ordförande: Mikael Ottosson

Förvaltningschef: Anne Simmasgård

Viktiga händelser

- Valfrihet enligt LOV infördes inom daglig verksamhet enligt LSS och sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen vid årsskiftet.
- Ny ersättning för daglig verksamhet och LSS gruppboendestad gäller från årsskiftet.
- Den sista augusti väntade 32 personer på lägenhet i särskilt boende.
- I oktober startar ny verksamhet, bostad med särskild service för personer med psykisk funktionsnedsättning, Skogstjappan med fem lägenheter.
- Entreprenör för Skogstjappan är Akida AB.
- Ro Omsorg har tillkommit som ny hemtjänstutförare.
- Demenssjukvård finns för stöd och handledning från 1 januari.
- Anhörigstöd har utvecklats för närstående till personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- 1 mkr har fördelats för aktiviteter och stimulans i vardagen till de särskilda boendena Enebacken, Solskiftet, Vårdbo och Österåkers korttidsenhet.
- På Vårdbo dagverksamhet pågår ett ettårigt pilotprojekt om fysisk träning.
- Beslut om att införa valfrihet inom särskilt boende för äldre under år 2014 har fattats.
- Projektet med införande av lokala värdighetsgarantier inom äldreomsorgen pågår i samarbete med Täby, Vallentuna och Danderyds kommuner.
- Nämnden har beviljats stimulansbidrag för utveckling av e-tjänster och digitala trygghetslarm.
- FoU Seniorium har från september förts över till Lidingö stad som administrativ huvudman.
- Förberedelse pågår för utveckling av dokumentation och utredningar kring äldres behov genom införande av nationellt fackspråk (ICF) samt Äldres behov i centrum (ÄBIC).
- Fyra domar från Förvaltningsdomstolen där kommunen tilldömts att till Staten betala särskild avgift för fyra ej verkställda beslut, två avser särskild bostad för vuxna enl. LSS och två avser kontaktperson enl. LSS

Ekonomisk sammanfattning

Driftsredovisning per slag (belopp i tkr)	HELÅR				PERIOD: JAN - AUG			
	Budget 2013	Prognos 2013	Budget- avvikelse	Utfall 2012	Period- budget	Utfall perioden	Budget- avvikelse	%
Verksamhetens intäkter								
Avgifter	20 112	21 612	1 500	19 598	13 408	14 198	790	106%
Övriga intäkter	47 688	47 813	125	48 490	31 792	32 168	376	101%
Summa intäkter	67 800	69 425	1 625	68 088	45 200	46 366	1 166	103%
- Varav interna intäkter								
Verksamhetens kostnader								
Personalkostnader	-23 701	-24 151	-450	-19 558	-15 801	-16 055	-254	102%
Lokalkostnader	-38 891	-38 966	-75	-42 754	-25 927	-25 769	158	99%
Kapitalkostnader	-1 129	-1 029	100	-1 095	-753	-633	120	84%
Köp av verksamhet	-468 236	-474 336	-6 100	-443 803	-312 157	-316 257	-4 100	101%
Övriga kostnader	-25 143	-25 713	-570	-24 448	-16 762	-17 638	-875	105%
Summa kostnader	-557 100	-564 195	-7 095	-531 659	-371 400	-376 351	-4 951	101%
- Varav interna kostnader								
Verksamhetens nettokostnad	-489 300	-494 770	-5 470	-463 571	-326 200	-329 985	-3 785	101%

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	HELÅR				PERIOD: JAN - AUG			
	Budget 2013	Prognos 2013	Budget- avvikelse	Utfall 2012	Period- budget	Utfall perioden	Budget- avvikelse	%
Nämnd och ledningsstab	-27 354	-26 854	500	-21 624	-18 236	-17 041	1 195	93%
Särskilt boende	-115 200	-116 700	-1 500	-109 445	-76 800	-78 099	-1 299	102%
Korttidsplatser äldreomsorg	-43 421	-42 771	650	-40 852	-28 947	-28 787	161	99%
Hemtjänst	-81 439	-85 089	-3 650	-76 772	-54 293	-55 583	-1 290	102%
Övrig äldreomsorg	-8 749	-8 199	550	-9 363	-5 833	-5 490	343	94%
Korttids LSS	-23 863	-17 763	6 100	-22 889	-15 909	-12 211	3 698	77%
LSS-boende	-94 043	-96 793	-2 750	-92 378	-62 695	-64 872	-2 176	103%
Daglig verksamhet LSS	-27 007	-29 607	-2 600	-23 071	-18 005	-20 177	-2 172	112%
Övrig LSS-verksamhet	-6 356	-7 636	-1 280	-6 449	-4 237	-5 174	-936	122%
Vård psyk funktionshindrade	-15 250	-13 000	2 250	-13 980	-10 167	-8 916	1 250	88%
Övrig omsorg psyk funk hindr	-15 116	-15 156	-40	-15 472	-10 077	-10 003	74	99%
Personlig assistans LSS	-7 891	-10 991	-3 100	-7 892	-5 261	-7 533	-2 272	143%
Personlig assistans SFB	-22 275	-22 875	-600	-22 151	-14 850	-15 211	-361	102%
Personligt Ombud	-1 336	-1 336	0	-1 234	-891	-891	0	100%
Verksamhetens nettokostnad	-489 300	-494 770	-5 470	-463 571	-326 200	-329 985	-3 785	101%

Sammanfattning

Nämndens utfall för perioden uppgår till -329 985 tkr vilket motsvarar 101 % av periodbudgeten. Bokslutsprognosen för helåret är -494 770 tkr vilket ger ett underskott uppgående till 5 470 tkr.

Kommentar utfall

Nämndens nettoavvikelse per den 31 augusti visar ett försämrat resultat sedan juni månad med 1,6 mkr. Kostnaderna för perioden överstiger budget med nästan 5 mkr. Vad gäller intäkterna visar rapporten att dessa är 1,17 mkr högre än budgeterat men vid uppbokning av momskompensation för köp av externa verksamheter saknades intäkter motsvarande 887 tkr som borde ha varit med i utfallet. Med andra ord är periodutfallet cirka 887 tkr bättre än vad rapporterna visar på.

Utfallet för de centrala posterna uppgår till 4,8 mkr vilket ger en positiv periodavvikelse på drygt 1,2 mkr. Periodutfallet för centrala hemtjänstkostnader visar på en negativ avvikelse som uppgår till 228 tkr. Största delen av detta underskott förklaras med att vi har fakturerats för hög avgift för systemkostnaderna för Intraphone under hela året. Felaktiga avgifter uppgår till 167 tkr som vi kommer att få tillbaka.

Vad gäller FoU Seniorium är utfallet missvisande på grund av felaktiga uppbokningar mot balanskontot. Periodutfallet på 60 tkr borde ha visat på nollresultat och kommer att korrigeras, prognos ligger oförändrad.

Under sommaren sjönk kostnaderna för externa korttidsplatser inom äldreomsorg och periodutfallet uppgick per sista augusti till en positiv avvikelse motsvarande 446 tkr, en ökning med 317 tkr sedan juni. Även köp av korttidsplatser från Produktionsstyrelsen visar en positiv budgetavvikelse i och med att två platser inte kunde nyttjas under 14 dagar på grund av bemanningsproblem. Samtidigt ökade volymerna för utskrivningsklara vilket innebär att periodavvikelsen inte ökat utan är densamma som per sista juni.

Antalet utförda timmar inom hemtjänsten har minskat under sommaren. I juni utfördes 700 timmar färre än i maj. Snittet för de tre sommarmånaderna uppgår till 19 397 timmar vilket är drygt 350 timmar färre per månad. Sammantaget ger detta en nettokostnadsminskning motsvarande drygt 130 tkr per månad under perioden juni till augusti i jämförelse med maj. Ytterligare en förklaring till den stora avvikelsen i utfall per sista juni jämfört med utfall vid delårsbokslutet är att kostnaderna för hemtjänst som bokades upp per sista juni baserades på att juni skulle ha samma volymer som maj månad. Periodutfallet för äldreomsorgen visar totalt på ett underskott på cirka 2,1 mkr. Tas hänsyn till momskompensation som nämns ovan så innebär periodavvikelsen en förbättring med 900 tkr sedan jämfört med juni.

Kommentar till bokslutsprognos

Bokslutsprognosen för året är -494 770 tkr vilket ger nämnden en negativ budgetavvikelse på 5 470 tkr, vilket är en förbättring med 1,1 mkr sedan juni.

De prognostiserade avvikelserna är fördelade per verksamhet:

Nämnd och ledningsstab	500
LSS	-3 630
Äldrevård	-3 950
Vård psyk funktionshindrad	2 210
SFB	-600
Totalt:	-5 470

Beträffande utskrivningsklara har förvaltningens arbete med att minska volymer visat stora resultat och nivåerna har varit väldigt låga under sommaren, även om de gick upp något under augusti månad.

Prognosen för utskrivningsklara visar nu en positiv budgetavvikelse på 250 tkr. Volymerna för korttidsplatser har minskat vilket gör att prognosen har kunnat förbättras med 400 tkr. Sammantaget ligger den prognostiserade avvikelsen för korttidsplatser äldreomsorg nu på 650 tkr.

Minskningen av antalet timmar inom hemtjänst innebär att prognosen har förbättrats med 1 200 tkr sedan juniuppföljningen, den prognostiserade avvikelsen uppgår nu till ett underskott på 3 650 tkr. Anledningen till att den negativa helårprognosen är hög i förhållande till periodutfallet är att prognosen för årets fyra sista månader baseras på samma nivåer som har redovisats för augusti månad. Dessa nivåer är lägre än för maj månad men ligger fortfarande cirka 450 timmar över genomsnittet, vilket innebär att underskottet kommer att fortsätta växa under resten av året.

På grund av högre kostnader än tidigare beräknat har prognosen för kontakt- och stödfamiljer försämrats med 200 tkr och uppgår nu till en negativ avvikelse på 300 tkr.

Dagverksamhet för psykiskt funktionshindrade hade i princip ingen verksamhet under juli månad vilket gör att prognosen har kunnat förbättras med 50 tkr. Även timmar för boendestöd gick ner under sommaren vilket gör att prognosen har förbättrats med 130 tkr.

Åtgärder och besparingar

Åtgärdsplan per 31 mars

Åtgärdsplan per 31 mars						
Biståndsenheten	2013			2014		
	Påverkan (tkr)			Påverkan (tkr)		
	Intäkt +	Kostnad -	Netto	Intäkt +	Kostnad -	Netto
Minska antalet köpta dygn korttidsboende		-575	575		-850	850
Minska antalet dygn utskrivningsklar sjukhus		-50	50		-300	300
Minska kostnaden uppsägningstid köpt plats		-200	200			0
Minska tomdygn särskilt boende		-425	425			0
Öka stödet till anhörigvårdare för kvarboende			0		-100	100
Ökade hyresintäkter LSS-boende	40		40	50		50
Färre tomdygn LSS-boende		-110	110			0
Summa	40	-1360	1400	50	-1250	1300

Det har skett stora volymökningar inom flera av Vård- och omsorgsnämndens områden. Den största ekonomiska effekten är för fem nya placeringar i LSS-barnboende under 2013. Under föregående år fanns budget för 14 placeringar men eftersom utfallet fram till oktober endast var 13 barn justerades nämndens budgetram ned med motsvarande 1,5 mkr. Nu är fallet det omvända och det förväntade antalet placeringar uppgår till 18.

En förväntan finns därmed att justering görs för motsvarande volymökning som uppstått under detta år. Totalt uppgår nettokostnaden för denna volymökning till cirka 4 mkr om hänsyn tas till de insatser de tre barnen hade under år 2012. För två av barnen hade inte nämnden några kostnader under förra året.

Inom äldreomsorgen är antalet köpta dygn i korttidsboende i stor utsträckning beroende av tillgången till platser i särskilt boende. Per den 31 mars väntar 25 personer på särskilt boende. Dessa personer har under väntetiden omfattande hemtjänstinsatser alternativt plats i korttidsboende. Skillnaden i kostnad mellan en plats i särskilt boende och en plats i korttidsboende är idag 450 kr per dygn.

Antalet köpta dygn i korttidsboende ska minskas genom att biståndshandläggaren har en tydlig målinriktad planering tillsammans med kunden och verksamheten. Detta arbetssätt har intensifierats sedan årsskiftet.

En förbättrad bevakning av avtal och beslut ska leda till en minskad kostnad i samband med uppsägningar av köpta platser inom LSS-verksamheter och verksamheter för personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Antalet dygn när det gäller lägenheter i särskilt boende som står tomma ska minska. Verksamheten har övertagit besiktning av lägenheten vid utflyttning vilket ska minska tidsåtgången. Tydligare rutiner upprättas för planerad tid för visning och kundens inflyttning.

Kostnaden för utskrivningsklar patient på sjukhus påverkas av sjukhusets belastning och tillgång på platser samt patientens hälsotillstånd. En snabb och effektiv planering för personer som är utskrivningsklara ska minska kostnaden för utskrivningsklar. Personens hemgång planeras med insatser från hemtjänst eller till korttidsboende.

Så snart det finns tillgång till fler platser i särskilt boende, finns möjlighet att omvandla permanenta platser på Enebacken till korttidsplatser för personer med demenssjukdom. Därmed kan fler personer erbjudas plats på Solskiftets växelboende. Det ökar möjligheten till kvarboende i ordinärt boende och stödet till anhörigvårdare kan utökas.

Förvaltningen ska arbeta med att ha en effektiv planering kring lediga lägenheter i LSS-boenden. Effekten blir en minskad kostnad för övriga insatser så som tex. korttidsvistelse. Dessutom får nämnden då ökade hyresintäkter.

Åtgärdsplan per 31 augusti

Åtgärdsplan per 31 augusti						
Biståndsenheten	2013			2014		
	Påverkan (tkr)			Påverkan (tkr)		
	Intäkt +	Kostnad -	Netto	Intäkt +	Kostnad -	Netto
Sänka avbokningstid för ersättning vid bomtider		0	0		-500	500
Avsluta köp av syn- och hörselkonsultent		0	0		-150	150
Utökad uppföljning av registrering						
Översyn av schablontider						
Översyn av riktlinjer för skälig levnadsnivå						
Analysera tillagning/leverans av mat						
Snabbare erbjuda platser i SÄBO		-300	300		-894	894
Summa	0	-300	300	0	-1544	1544

I dagsläget utbetalas ersättning (sk bomtid), och kund debiteras, i de fall kunden avbokar hemtjänstinsats mindre än tre dagar innan insatsen skulle ha utförts. Åtgärdsförslaget innebär att ersättning för bomtid betalas ut om kunden avbokar senare än klockan 10.00 dagen innan planerad insats. Kunden kommer i sin tur inte heller att debiteras för avbokningar som gjorts inom den nya tidsfristen. Hemtjänstutföraren har med de nya reglerna fortfarande möjlighet att planera om i verksamheten för ett effektivt utnyttjande av personalresurser och kunden ges en ökad flexibilitet. Den uppskattade besparingen för åtgärden är 500 tkr per år. Det är dock osäkert huruvida de nya reglerna kommer att hinna träda i kraft under 2013.

I samband med att tjänsten syn- och hörselkonsultent genom pensionsavgång blir vakant den 1 februari 2014 föreslås att beställningen av denna tjänst upphör. Landstinget har ansvar för syn- och hörselrehabilitering. Delar av syn- och hörselkonsultentens uppgifter kommer att utföras inom ramen för hemtjänsten.

All registrering av utförda hemtjänstinsatser ska ske hos kund för att säkerställa en korrekt hantering av tidsredovisningen samt för att minska omfattningen av den administrativa hanteringen för uppföljning. Det är svårt att uppskatta vilken besparing detta kommer att ge. Om all registrering i dagsläget redan sker korrekt får åtgärden ingen ekonomisk effekt men säkerställer att ersättningar utbetalas på korrekta underlag, vilket innebär en kvalitetshöjning.

Biståndsenheten kommer att se över schablontider för ersättning till hemtjänstutförarna. Beräkningen av tid för beviljade insatser kommer att ses över för att hitta möjlig tidsvinst vid planering av insatser som kan samordnas exempelvis städning och tvätt. Innan denna översyn har genomförts är det svårt att uppskatta kostnadseffekten.

En översyn kommer att göras för att säkerställa att Österåkers riktlinjer för skälig levnadsnivå enligt socialtjänstlagen ligger på samma nivå som övriga kommuner i Stockholms län. Ett förslag kommer att tas fram inklusive kostnadsberäkning.

En särskild analys kommer att göras av hur stödet till tillagning/leverans av mat kan utvecklas så det blir en mer effektiv hantering samtidigt som kvaliteten ökar. Idag levereras varm mat till vissa kunder, andra får frysta matlådor som inte är kompletta måltider och till en del beviljas enklare matlagning i bostaden. Kunderna uttrycker att kvaliteten skiftar. Analysen kommer att utmynna i ett förslag till åtgärder som ger kunderna möjligheter att välja mellan bra och näringsrika alternativ, samt beräkna den ekonomiska effekten av dessa.

För att snabbare kunna erbjuda särskilt boende fattade Vård- och omsorgsnämnden i september beslut om att köpa fem externa platser. Den beräknade besparingen per år av detta är 894 000 kr.

Verksamhetsuppföljning

Vård- och omsorgsnämnden fullgör kommunens ansvar när det gäller att tillgodose behoven av vård och omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (SoL), hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), med undantag för själva driften av de kommunala resultatenheter.

Vård- och omsorgsnämnden är så kallad kundvals nämnd med ansvar för myndighetsutövning, beställning och finansiering av verksamheten, uppföljning av kvaliteten i verksamheten och av de utförda insatserna. Verksamheten är uppdelad i tre huvudområden: ledning och myndighetsutövning, äldreomsorg samt omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

Måluppfyllelse

Kommunens vision pekar på att Österåker 2020 ska vara länets mest attraktiva skärgårdskommun, den skärgårdskommun som flest väljer att flytta till, bo och verka i, starta företag i samt besöka; en skärgårdskommun i världsklass. Österåker ska präglas av framtidstro, mångfald och öppenhet.

Kommunfullmäktige har fastställt fyra inriktningsmål och uppdragit åt nämnderna att ta fram resultatmål tillsammans med nyckeltal och mätmetod utifrån inriktningsmålen.

Inriktningsmål: Ekonomi i balans

Nämndens mål: Verksamheten inryms inom given budgetram och är kostnadseffektiv.

Nyckeltal:	Mätresultat:
<ul style="list-style-type: none">• 0-resultat i bokslut.• Andel externt köpta värddyggn minskar.• Högre beläggningsgrad.• Avvikelsen i prognossäkerhet max 1 %.	Redovisas i årsbokslutet. Redovisas i årsbokslutet. Redovisas i årsbokslutet. Redovisas i årsbokslutet.

Inriktningsmål: Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.

Nämndens mål: Andel medborgare, som är aktuella för utredning och/eller insats och som upplever sig väl bemötta, ska öka.

Nyckeltal:	Mätresultat:
<ul style="list-style-type: none">• Betygsindex för faktorn Bemötandet är högre än föregående år.• Resultatet i förvaltningens bemötandeundersökning är högre än föregående år.	Publiceras under hösten. Undersökningen genomförs i november.

Inriktningsmål: Österåker ska vara bästa skolkommunen i länet.

Nämndens mål: Samverkan på strategisk- och individnivå med skolan ökar.

Nyckeltal:	Mätresultat:
<ul style="list-style-type: none">• Resultatet i förvaltningens egen undersökning är minst 50 % nöjdhet.	Undersökningen genomförs under hösten.

Inriktningsmål: Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och funktionshindrade.

Nämndens mål: Andel personer, som upplever att de har personligt inflytande över sin tillvaro, ökar. Antal insatser och tjänster, där den enskilde kan göra aktiva val, ökar. Andel personer, som bor på särskilt boende och som är nöjda med social samvaro och aktiviteter, ökar.

Nyckeltal:	Mätresultat:
<ul style="list-style-type: none"> • Procentandel för Nöjda med hur personalen tar hänsyn till åsikter/önskemål, är högre än föregående år. • Resultatet i förvaltningens egen undersökning inom funktionshinderområdet, är högre än föregående år. • Alla kunder ska ha en genomförandeplan upprättad inom fyra veckor från verkställighet. • Antal insatser och tjänster med valfrihet, är högre än föregående år. • Betygsindex för faktorn Social samvaro och aktiviteter är högre, än föregående år. 	<p>Publiceras under hösten.</p> <p>Undersökningen genomförs under hösten.</p> <p>Redovisas i årsbokslutet.</p> <p>LOV infört inom daglig verksamhet och –sysselsättning. Publiceras under hösten.</p>

Måluppfyllelsen för de allra flesta resultatmålen kan redovisas först i årsbokslutet.

Ledning och myndighetsutövning

Ledningsfunktionen omfattar förvaltningsledning och administration. Myndighetsutövningen handläggs av biståndsenheten. FoU Seniorium bedriver forskning och utveckling inom äldreomsorg i nordöstra Stockholm. Österåker är administrativ huvudman.

FoU Seniorium har från september övergått till Lidingö stad som ny administrativ huvudman.

Under våren har ESF-projektet Äldreliv avslutats och övergått till ett samarbete med flera andra nordostkommuner om Omvårdnadslyftet, en kompetensreform för personal inom äldreomsorg.

Tillsammans med Vaxholms stad har Österåker ansökt om medel för att genomföra en analys av förutsättningar för en ersättningsmodell som stimulerar parter till helhetsansvar för vård och omsorg för äldre. Modellen ska bidra till ett effektivare vårdflöde för de sjuka äldre. Utredningen genomförs i samarbete med landstinget.

Anmälan, klagomål och synpunkter

Inom äldreområdet har sex rapporter enligt lex Sarah inkommit. En rapport avsåg rapport om brister i omvårdnad orsakat av bristande bemanning på korttidsenheten. Fem rapporter avsåg brister i tillsyn orsakat av fördröjning av åtgärdande av trygghetslarm inom hemtjänsten. En av dessa händelser avsåg anmälan om påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande. 12 klagomål/synpunkter har inkommit. Fem av dem gällde hemtjänsten såsom brister i omvårdnad avseende hygien och städning, avsaknad av måltider, misstänkt stöld samt påtalade brister i arbetsmiljön inom ett hemtjänstföretag. Fem avsåg brister i information till anhöriga, brist på aktiviteter, brister i omvårdnad bl.a. hygien och mun- och tandvård inom främst växelvården.

Två klagomål rörde maten på särskilt boende. Övriga klagomål gällde brister i utförda hemtjänstinsatser. Samtliga klagomål är utredda och dokumenterade och resultaten är återkopplade till anmälarna av klagomålen.

Inom äldreomsorgen har det under första halvåret inträffat trettiofyra avvikelser enligt Lex Maria. Tjugo avvikelser avsåg medicinhanteringen, fjorton fallskador som var så allvarliga att dessa personer behövde sjukhusvård.

Inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning har två klagomål inkommit under årets första åtta månader. Det ena rörde missnöje med en daglig verksamhet, och det andra med en servicebostad. Båda klagomålen är hanterade och de enskilda har haft kontakt med LSS-handläggare. Ingen Lex Sarah-rapport inom nämndens ansvarsområde har gjorts. Däremot har Produktionsstyrelsen haft tre Lex Sarah-rapporter som de har meddelat nämnden. Inom verksamhetsområdet har arton avvikelser enligt Lex Maria inträffat, samtliga rörde sig om medicinhanteringen. Dessa avvikelser hanteras av primärvården och skickas till kommunen för kännedom.

Kvalitetsregister

Vård- och omsorgsnämnden har tagit beslut om att alla särskilda boenden ska arbeta med kvalitetsregister för att förbättra vården. De register som används är Svenska Palliativregistret och Senior alert. Till Svenska Palliativregistret rapporteras alla förväntade dödsfall och om vården vid livets slut. Senior alert är ett kvalitetsregister som ska förbättra vården för den enskilde. I kvalitetsregistret arbetar man förebyggande för att undvika trycksår, undernäring och fallolyckor

För att erhålla prestationsersättning för mätperioden 2012-10-01 till 2013-09-30 ska mer än 70% av alla inträffade dödsfall rapporteras till registret, målet är i nuläget inte uppfyllt. I Senior alert ska mer än 90% av de som bor på äldreboenden få en riskbedömning gjord och planerade förebyggande åtgärder. I nuläget är målet inte uppfyllt.

Äldreomsorg

Verksamheten omfattar service, stöd och omvårdnad i det egna hemmet för personer oavsett ålder (hemtjänst) samt särskilt boende, korttidsboende och dagverksamhet där även hälso- och sjukvårdsinsatser ingår.

Nyckeltal äldreomsorg	Budget 2013	Prognos 2013	Utfall 2012
Särskilt boende, årsplatser	205	210	203
Särskilt boende, snittkostnad/dygn	1 699	1 680	1 798
Särskilt boende, beläggningsgrad	97%	98%	97%
Särskilt boende, genomsnittlig vårdnivå	5,16	5,74	5,12
Korttidsplatser, antal dygn	21 535	21 300	20 621
Korttidsplatser, snittkostnad/dygn	2 047	2 043	2 013
Utskrivningsklara, antal dygn	220	155	236
Utskrivningsklara, snittkostnad/dygn	3 220	3 300	3 371
Hemtjänst, utförda timmar dag och kväll	218 094	228 586	206 099
- <i>varav extern regi</i>	39%	45%	38%
Hemtjänst, antal kunder	517	515	502
Hemtjänst, pris/utförd timme	374	375	366

Särskilt boende, permanenta platser

Väntetiden för lägenhet i särskilt boende med omvårdnadsinriktning är lång.

Den sista mars rapporterades tjugo beslut om särskilt boende som ej verkställda inom tre månader till Socialstyrelsen. Den sista juni rapporterades tjugoen ej verkställda beslut om särskilt boende.

Den sista augusti väntade trettio två personer på särskilt boende, av dessa väntade elva personer på boende med demensinriktning. Sjutton personer hade beslut om korttidsboende i avvaktan på ledig lägenhet i särskilt boendet. Det kan jämföras med augusti 2012 då det också var trettio två personer väntade på lägenhet i särskilt boende. Köp av platser i särskilda boenden utanför kommunen har ökat. Ut- och inflyttningen i lägenheterna på de särskilda boendena har varit högre under perioden jan – juli 2013 än samma period förra året, vilket motsvarar sex platser.

Efter ansökan från utförarna har Vård- och omsorgsnämnden beviljat medel för att erbjuda aktiviteter och stimulans i vardagen för boende på Enebacken, Solskiftet, Vårdbo och Österåkers korttidsenhet. Det har handlat om utflykter, musikunderhållning, handledd målning, massage, individuella aktiviteter, prenumeration av tidningar och tidskrifter samt utveckling av utemiljön i form av iordningsställande av trädgård.

Särskilt boende, korttidsplatser

Behovet av korttidsplatser är stort när läkare bedömer att en patient är utskrivningsklar från sjukhus. Detta relateras till att vårdtiderna inom landstingets verksamheter är korta samt att få patienter tas över från akutklinik till geriatrisk klinik för rehabilitering. Ansvar för omsorgen överförs då till kommunen. Trots detta har kostnaderna för utskrivningsklara på sjukhus minskats under våren och sommaren genom att korttidsboende har erbjudits snabbt. Här har flertalet upphandlade verksamheter inom Stockholms län utnyttjas, vilket har lett till negativa synpunkter från både den enskilde och dennes närstående, då längre resväg ofta försvårar den sociala kontakten.

Antalet dygn i korttidsboende har minskat genom att biståndshandläggarna har en mer aktiv planering kring varje person i samarbete med utförarna. Väntetiden till särskilt boende orsakar fler dygn i korttidsboende, vilket är till nackdel både för den enskilde och för dennes närstående men även ur ett ekonomiskt perspektiv för nämnden.

Prognosen för kostnader för utskrivningsklara visar på ett litet överskott i enlighet med åtgärdsplanen för prognostiserat budgetunderskott.

Hemtjänst

Enskilda utförare och kommunens egen regi utför hemtjänst enligt kundvalet. Tre enskilda utförare finns för närvarande. En ny utförare har tillkommit och en utförare har lämnat kundvalet. Lagen om valfrihetssystem (LOV) tillämpas vid upphandling av hemtjänstutförare sedan 2009. De enskilda utförarna hade 37 % av kunderna i juni, en ökning med 4 % jämfört med juni 2012, medan egenregin hade 63 % av kunderna. Av det totala antalet utförda hemtjänststimmar i juni utfördes 45 % av de enskilda utförarna och 55 % av egenregin.

Totalt fanns 521 kunder med beslut om hemtjänst i juni månad, vilket är en liten ökning från januari (495 kunder). Antalet kunder under första halvåret var i genomsnitt 510 kunder vilket är en ökning med 8 personer jämfört med år 2012. 621 timmar hemtjänst utfördes i genomsnitt per dag och kväll inom hemtjänsten under januari – juni, en ökning med 58 timmar per dag/kväll jämfört med 2012. Genomsnittstiden utförd tid per kund har då ökat med 6,82 minuter per dag/kväll mellan år 2012 och 2013. Ökningen beror på att utförarna utför en större andel av den beviljade tiden hos kund. Under 2012 utförde egen regin 72 % av den beviljade tiden, de externa utförarna 77 %. Motsvarande siffror för 2013 är 73 respektive 84 %.

Avgiften för trygghetslarm avskaffades den 1 december 2011. Den 31 december 2012 hade 590 personer trygghetslarm, det var en ökning med 12 % under 2012. Före 2012 var den årliga ökningen i genomsnitt 2 %. I augusti 2013 hade 665 personer trygghetslarm.

Projekt för utveckling av samverkan kring vård och omsorg för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt avslutades i december 2012. En tjänst som demenssjuksköterska inrättades från 1 januari 2013 med uppdrag att aktivt tillämpa de framgångsfaktorer som framkommit i projektet i form av samverkan mellan kommunens verksamheter och husläkarmottagningarna och primärvårdsrehabilitering. I uppdraget ingår även att ge individuellt stöd till enskilda och närstående samt personal i verksamheterna kring enskilda personer. Demenssjuksköterska följer också utvecklingen inom området.

Från första januari arbetar anhörigkonsulenten, demenssjuusköterskan och handläggaren för uppsökande verksamhet i ett gemensamt team.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning

Omsorgen enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) omfattar bostad med särskild service för barn och ungdomar samt bostad med särskild service och daglig verksamhet för vuxna. Övriga insatser som finns i LSS är personlig assistans, ledsagarservice, kontaktperson, avlösarservice, korttidsvistelse och korttidstillsyn. Verksamheten omfattar dessutom omsorgen om personer med psykiskt funktionshinder enligt socialtjänstlagen och personligt ombudsverksamhet (PO).

Nyckeltal funktionshinder	Budget 2013	Prognos 2013	Utfall 2012
Boende, antal vuxna egen regi	99	100	98
Boende, antal vuxna extern regi	23	21	21
Boende, antal barn	14	18	13
Boende, antal tomtygn vuxna		869	
Daglig verksamhet enl. LSS, antal personer	169	164	157
Korttidsvistelse, antal dygn	5 718	4 002	5 076
Korttidstillsyn, antal barn	33	36	31
Hem för vård och boende (HVB), antal dygn	7 529	7 280	7 435
Hem för vård och boende (HVB), snittkostnad/dygn	2 089	1 975	2 096
Boendestöd, antal personer	106	117	92
Boendestöd, antal timmar	10 445	11 974	9 466
Sysselsättning enl. SoL, antal pass	7 115	6501	7 110
Personlig assistans LSS, antal timmar	30 561	42 523	31 322
Personlig assistans LSS, antal personer	16	24	17
Personlig assistans SFB, antal personer	74	77	74

Boende enligt LSS

Beslut om boende för barn och unga har ofta sin orsak i att skolgången planerats på annan ort för att tillgodose barnets behov. Om barnet har en funktionsnedsättning och tillhör personkretsen inom LSS följer ett beslut om boende enligt LSS. Situationen i familjer med ungdomar med funktionsnedsättning och som närmar sig vuxen ålder kan i vissa fall vara sådan att ett barn- och ungdomsboende enligt LSS blir en nödvändig lösning för familjen och för den unges utveckling. 18 barn bor på heltid i boende för barn och unga enligt LSS. Det är en ökning med fem barn jämfört med 2012.

Utflyttning från lägenheter i stöd- och serviceboende har varit låg under 2013. Det har lett till att flera unga personer med beslut enligt LSS fått vänta lång tid på boende. Ingen utökning har skett av lägenheter som kan anslutas till befintliga stöd- och serviceboenden.

Enstaka lediga lägenheter har funnits i två gruppboendestäder LSS där målgruppen har varit äldre personer. En översyn av behov av omflyttning hos dem som bor i andra gruppboendestäder har gjorts i samband med detta. Behov har funnits men personerna själva har inte velat flytta. Att använda enstaka platser i en gruppboendestad till de unga som idag väntar på gruppboende är svårt då boendemiljön inte stämmer överens med de ungas behov. En ung person vill bo tillsammans med andra unga personer. Förvaltningen har försökt att matcha önskemålen med tillgången på lägenheter.

Upprustning av lägenheter har gjorts i anslutning till att lägenheter har varit lediga för att förbättra boendemiljön och för att anpassa till en yngre målgrupp.

Särskild avgift har utdömts av Förvaltningsrätten till Österåkers kommun i två domar för två personer som under 2011 – 2012 väntade på lägenhet i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS. De särskilda avgifterna som ska betalas till Staten uppgick till 721 784 kr. Under den perioden fanns ingen lämplig ledig lägenhet att tillgå.

Österåkers kommun har även tilldömts särskild avgift för två ej verkställda beslut gällande kontaktperson enligt LSS. Den särskilda avgiften är 12 500 kr och 16 500 kr.

Dagligverksamhet

Antalet personer med beslut om daglig verksamhet beräknas öka med sju personer under 2013. Utbudet inom daglig verksamhet behöver fortsätta att utvecklas för att bättre kunna tillgodose behoven hos personer med olika funktionsnedsättningar och olika intresseområden. En arbetsmarknad där tillgången på arbeten är begränsad gör att behovet av daglig verksamhet ökar bland unga med funktionsnedsättning. Från augusti 2012 ingår socialförvaltningen i ett samverkansprojekt UMIA (Ungas mobilisering inför arbetslivet) där handläggare från kommunen arbetar tillsammans med handläggare från Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Syftet är att underlätta för unga med funktionsnedsättning att närma sig arbetslivet.

Insatser för barn och ungdomar enligt LSS

Antalet barn och ungdomar som blir utredda och får diagnoser som omfattas av LSS ökar. Därmed ökar även ansökningarna om insatser enligt LSS. Antalet barn med beslut om korttidsvistelse har minskat, antalet dygn beräknas minska med ca 1 000 dygn under 2013. God flexibilitet i planeringen av beviljade insatser med utförarna har minskat behovet av extra dygn inom korttidsvistelse, det gäller framför allt i samband med storhelger och skollov.

Insatserna avlösning i hemmet och ledsagning har ökat vilket kan ersätta behovet av korttidsvistelse i viss utsträckning.

Flera ungdomar har flyttat till annat boende och därmed upphört behovet av korttidsvistelse. Behovet av korttidstillsyn (fritids) beräknas öka med fem personer.

Personlig assistans enligt LSS och SFB

Försäkringskassan beslutar om personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken (SFB) och kommunen får då en kostnad för de första tjugo timmarna per vecka, en årskostnad på 286 000 kr per beslut. Det är en kostnad som kommunen inte kan påverka. Personer med beslut om personlig assistans enligt SFB har ökat med tre personer under året.

Antalet personer med beslut om personlig assistans enligt LSS har ökat med sju personer. Antalet beviljade timmar har ökat och prognosen visar på en ökning med 11 201 timmar 2013.

Omsorg för psykiskt funktionshindrade

Verksamheten omfattar boende, boendestöd, sysselsättning, kontaktperson och träfflokal. Det har funnits behov av att köpa externa platser i hem för vård och boende (HVB-hem).

Behovet av boendestöd för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ökar. Stödet är i vissa fall ett alternativ till särskild bostad för vuxna enligt LSS i de fall behoven bedöms kunna tillgodoses i en egen lägenhet. Verksamheten drivs av egenregin av en personalgrupp med särskild kompetens kring målgruppen.

Förberedelser pågår inför att en ny gruppbostad (SoL) för personer med psykiska funktionsnedsättningar öppnar den 1 oktober, Skogstäppan. Verksamheten drivs av Akida AB på uppdrag av Vård- och omsorgsnämnden. Fem personer kommer att flytta in i början av oktober, tre av dessa har tidigare bott i externa HVB-boenden. Övriga personer flyttar in direkt från ordinärt boende. Ytterligare två lägenheter iordningställs och blir inflyttningsklara under 2014.

Personligt ombud

Verksamhetens målgrupp är vuxna personer i Österåkers kommun som på grund av psykisk ohälsa har eller riskerar att få långvariga och allvarliga psykiska funktionsnedsättningar.

Under våren har 92 personer varit aktuella i verksamheten, varav 35 personer är nya klienter. 15 klienter avslutade under våren. Längden på stödet varierar mycket beroende på hur uppdraget ser ut, dock handlar det oftast om långvariga kontakter. Tidigare klienter som behöver tillfälligt stöd kan få det via telefon eller besök.

Verksamheten flyttade till Alceahuset i slutet på februari. Lokalerna som är anpassade och renoverade till ändamålet har varit en lyft för verksamheten. Tillfälligt stöd har utökats samt klientantal. Närheten till annat kommunalt stöd och vårdgivare har effektiviserat och underlättat stödet.

Uppföljning miljömål

Inriktningsmål: Begränsad klimatpåverkan

5.1. Bilanvändning i tjänsten minskar	Antal körda km minskar.	Bilpoolen används, reskas- sa för kollektivtrafik finns. Användningen av bilpool- len har inte minskat jämfört med samma period tidigare år. - Målet ej uppfyllt
5.2. Miljömedvetenhet vid inköp ökar.	Kunskapen hos medarbetarna ökar.	Inköp görs enligt kom- munens avtal. - Målet är uppfyllt
5.3. Minskad mängd osorterat avfall.	Källsorteringsmöjlighete- rna ökar.	Det finns ingen källsorte- ring i Alceahuset. - Målet ej uppfyllt

Framåtblick

Teknikutveckling

Ny teknik som kan användas som stöd till äldre personer och personer med funktionsnedsättning utvecklas ständigt, liksom teknik som kan underlätta arbetet med att ge stöd. Det är viktigt att såväl beställare som utförare deltar i utvecklingen och nyttjar de möjligheter som finns. Det finns exempel på teknikutveckling som blir tvingande för samhället, såsom övergången från analoga till digitala trygghetslarm, och utveckling som kan effektivisera och öka service, såsom e-tjänster och nationell patientöversikt (NPÖ). Detta kommer initialt att kräva investeringar och ändrat arbetssätt.

Trygghetslarm

En betydande ökning har skett av antalet trygghetslarm sedan larmet blev avgiftsfritt den 1 december 2011. Hitills i år har fler personer fått larm installerat under perioden januari-april än totalt under hela 2012. Installation av digitala larm hemma hos kund förutsätter rätt sorts mobiltelefon och abonnemang vilken inte är en självklarhet. Ca 500 fasta telefonabonnemang med analogt trygghetslarm i Österåker kommer att tappa kontakt med larmcentralen när anslutningen till fast telefoni via strömförsörd kopparledning läggs ner om ett till två år.

Valfrihet inom särskilt boende

Valfrihet inom särskilt boende för äldre kommer successivt att införas från februari 2014 vid start av nya verksamheter och vid förnyelse av befintliga avtal samtidigt som en översyn av nuvarande ersättningsmodell gjorts. Socialförvaltningen har föreslagit att en fast vårdygnersättning införs för de särskilda boendena. Ersättningen är differentierad beroende om boendeenheten har somatisk eller demensinriktning.

Ökad valfrihet för den enskilde leder till att nämnden behöver andra metoder för att planera för verksamhet. Det blir inte längre nämnden som styr över vilka verksamheter som ska finnas i kommunen, utan initiativet finns hos utförarna. Det behöver då finnas vägar för att styra kvaliteten och stimulera utveckling av verksamheter.

De aviserade demensriktlinjerna

Förvaltningen förbereder en anpassning till individuella biståndsbeslut så att besluten blir ändamålsenliga i enlighet med Socialstyrelsens nya regler för ansvaret för personer med demenssjukdom och bemanning i särskilda boenden som planeras träda i kraft under 2015. De aviserade reglerna innebär krav på högre bemanning jämfört med dagens dessutom kommer beslut om särskilt boende att fattas på mer detaljerad nivå och även följas upp oftare vilket innebär att resurserna för myndighetsutövningen behöver ses över.

Det finns en risk att dagens ersättning till utförarna inom särskilt boende inte är tillräcklig för att uppfylla de nya föreskrifterna. Ersättningen kommer därför att behöva utredas och eventuellt justeras.

Hemsjukvård

Den planerade överflyttningen av hemsjukvården till kommunerna i Stockholms län är inte längre aktuell under 2015 på grund av ett antal uppkomna komplikationer bl.a. de stora skillnaderna i verksamhetsvolym att föra över till respektive kommun samt att utförande av uppgifter åt landstinget inte hanterats lika inom länet. En överflyttning av uppgifter, kopplad till skatteväxling förutsätter total enighet mellan landstinget och länets kommuner vilket för närvarande inte är fallet. För närvarande råder en osäkerhet om när en överflyttning kan bli aktuell

Förebyggande och uppsökande verksamhet

En utveckling av det förebyggande, hälsofrämjande arbete och insatser i form av uppsökande verksamhet kommer att ske under 2013-2014. Som exempel kan nämnas förebyggande insatser i form av fysisk aktivitet, mat och goda matvanor, sociala aktiviteter, säkerhetsförebyggande arbete samt främjande av social gemenskap. Idéburna organisationer bör involveras i träffpunktsverksamheterna i högre utsträckning än idag.

Att satsa på förebyggande insatser kan generera såväl hälsovinster som ekonomiska vinster. Bl.a. kan behovet av vård- och omsorgsinsatser minska eller skjutas upp. Studier visar att fysisk aktivitet är den mest effektiva insatsen när det gäller att bibehålla äldres självständighet och att hålla ner kostnader för vård och omsorg.

Det förebyggande, hälsofrämjande arbetet inom äldreomsorgen kommer också att förstärkas bl.a. genom att brukarperspektivet ska få större fokus. Det pågående pilotprojektet inom dagverksamheten på Vårdbo är ett bra exempel på hälsofrämjande insatser som har som mål att bibehålla och/eller förstärka deltagarnas fysiska funktionsförmåga samt förbättra deras upplevelse av hälsa och livskvalitet.

Trygghetsbostäder

Solgården och Görjansgården omvandlas under 2013/2014 till trygghetsbostäder. Syftet med omvandlingen är att underlätta för äldre personer att bo hemma med stöd och i vissa fall skjuta upp behovet av särskilt boende. Enligt Kommunfullmäktiges uppdrag utreds möjligheterna att starta ett mindre särskilt boende på Ljusterö i anslutning till Görjansgården.

Nationella satsningar

Den nationella satsningen ”Bättre liv för sjuka äldre” fortsätter under åren 2013-2014. Satsningen syftar till att utveckla ett systematiskt förbättringsarbete inom följande fem områden: sammanhållen vård och omsorg, förebyggande arbetssätt, god vård vid demenssjukdom, god läkemedelsbehandling och god vård i livets slut. Förvaltningen har aktivt medverkat till att uppfylla de grundläggande kraven för att erhålla prestationsersättning inom bl.a. olika kvalitetsregister såsom Senior alert och Svenska Palliativa registret. Dessutom har förvaltningen inkommit med redovisning om grundläggande krav för kvalitetsledningssystem avseende system och rutiner.

Vård- och omsorgsnämnden har beviljats prestationsbaserat stimulansbidrag till att utveckla lokala värdighetsgarantier inom äldreområdet. Garantin ska vara en konkret beskrivning av vad äldre personer, deras anhöriga och övriga kommuninvånare kan förvänta sig av de tjänster som kommunen erbjuder. Arbetet har skett i samverkan med andra nordostkommuner och samordnas av FoU Seniorium. Under hösten förväntas beslut om garantierna och arbetet med implementering kommer att fortgå under 2014.

Bostadssituation

Bristen på tillgång till bostäder för nämndens målgrupper orsakar kostnadsdrivande lösningar och att viten behöver utges. Det saknas särskilt boende för äldre. Trots att en gruppbostad enligt LSS planeras och ska färdigställas under 2014, behöver ytterligare en börja projekteras redan i dagsläget.

Planering av all byggnation och användning av lokaler som innebär boende för nämndens målgrupper sker i nära samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen och med Armada. Samarbetet ska leda till att skapa helhetslösningar med tillgängliga bostäder, bostäder med särskild service och möjlighet till exempelvis hemtjänst och permanent boende för de som nämnden har skyldighet att stödja. Genom att kommunen har en genomtänkt planering vad gäller bostadssituationen kan behovet av särskilda boendeformer minskas.